

hé...

Op de eerste versie van Hé... hebben we leuke reacties gehad. Meestal begeleid met de mededeling dat er al eerder in Grondboor & Hamer over de zandzuiltjes geschreven is. Een redacteur behoort natuurlijk alle voorgaande nummers van G&H te kennen, maar zover is het nog lang niet. Overigens zou het heel jammer zijn als waarnemingen niet opgestuurd worden uit angst dat er ooit al eens iets over in G&H geschreven is. Neem nou het probleem van de zuiltjes, dat blijkt nog niet echt naar volle tevredenheid opgelost en een nieuwe impuls tot waarnemen en onderzoeken kan geen kwaad. Van de heer Schuddebeurs hebben we de toezegging dat hij binnenkort nog eens op deze problematiek in G&H zal terugkomen. De heer Mooij verzorgt hieronder al vast een geheugenopfrisser, gevolgd door de eerste Hé... met een geheel ander onderwerp.

Zandzuiltjes (2)

Remy Lopes de Leão Laguna schrijft in de nieuwe rubriek 'Hé...' over zandpaddestoelen of zandkegels op het strand van Terschelling. Daar is in ons tijdschrift al eerder over geschreven zoals uit de literatuuropgave bij dit stukje blijkt. Schuddebeurs denkt in het voetspoor van Deecke aan veendeeltjes die in dat kegelzand zitten en zo dat zand geruime tijd nat houden na een regenbui. Op die manier zou de compactheid van dat zand te verklaren zijn. Ik meende dat verschil in korrelgrootte tussen dat van de paddestoelen en dat van het omringende zand een rol zou kunnen spelen, maar een dusdanige sortering lijkt niet waarschijnlijk. De Duitse geoloog Karl Gripp schreef over barchanen op het strand van West-Sleeswijk-Holstein. Die barchanen of sikkelduintjes, komen ook op Terschelling voor. Ze ontstaan daar bij een enkele dagen aanhoudende wind in de lengterichting van het strand. Die wind neemt zand op van de loefzijde. Een deel van dat zand komt bovenaan de leizijde terecht en zorgt daar voor het steiler worden van de helling aan de leizijde. Zo nu en dan stroomt dat zand plaatselijk naar beneden. De pakking van dat zand is anders dan die van het door de wind

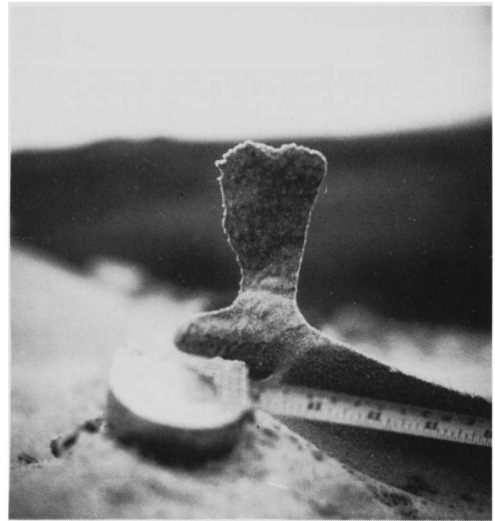

Fig. 1. Destructie van een zandzuil. De met zand beladen wind schuurt aan de basis harder dan aan de top. Daardoor ontstaat een paddestoelachtige vorm. Foto J.Mooij.

neergeslagen zand. Na een bui en ook door een verschil in de capillaire stijging van het grondwater zal het eerstgenoemde zand langer vochtig blijven. Het spel van de wind verplaatst het sikkelduin in leiwartse richting. Daarbij komen de cilindrische, vochtige zandstromen, eerder overdekt door de voortschuivende barchaan, tevoorschijn. Door de wind worden ze dan gezandstraald tot kegels of paddestoelen. Die wind droogt ze ook uit waardoor al spoedig destructie optreedt.

J. Mooij, Sytsingawiersterleane 4, 8605 CC Sneek.

Literatuur

- DEECKE, W., 1906. Einige Beobachtungen am Sandstrande. Centralbl.f.Min.Geol.& Pal.:721-727.
- GRIPP, K., 1961. Ueber Werden und Vergehen von Barchanen an der Nordsee-Kueste Schleswig-Holsteins. Zeits.f.Geomorph.,B5,H1.
- MOOIJ, J., 1957. Eolische destructievormen op een zandstrand. G&H (1).
- MOOIJ, J., 1960. Cohesie van strandzand. G&H (6).
- SCHUDDEBEURS, A.P., 1957. Kegelzand en zandsteen. G&H (2).
- SCHUDDEBEURS, A.P., 1961. Nog iets over zandkegels en zandpaddestoelen. G&H (10).